

Spis treści

Wstęp	17
Rozdział 1. Drogi do niepodległości (VIII 1914–XI 1918)	25
1.1. U progu wojny	25
1.1.1. Świadomość narodowa Polaków na początku XX w.	25
1.1.2. Kwestia polska w polityce międzynarodowej	26
1.1.3. Lojaliści	27
1.1.4. Koncepcje powstańcze	29
1.1.5. Nacjonalizm polski	30
1.1.6. Socjaliści a niepodległość Polski	31
1.2. I wojna światowa na ziemiach polskich. Działania militarne (sierpień–grudzień 1914).	32
1.2.1. Wybuch wielkiej wojny	32
1.2.2. Odezwy głównodowodzących	33
1.2.3. Nieudana rosyjska ofensywa 1914 r.	34
1.2.4. Okupacja Zagłębia Dąbrowskiego i Częstochowy	36
1.3. Naczelny Komitet Narodowy i Legiony Polskie w Galicji	37
1.3.1. Komisja Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych	37
1.3.2. Centralny Komitet Narodowy	38
1.3.3. Pierwsza kompania kadrowa	38
1.3.4. Naczelny Komitet Narodowy	40
1.3.5. Legiony Polskie	40
1.3.6. POW.	41
1.4. Endecja i orientacja prorosyjska	41
1.4.1. Orientacja prorosyjska	41
1.4.2. Legion Puławski	42
1.4.3. Komitet Narodowy Polski	42
1.5. Austriacka i niemiecka okupacja Królestwa Polskiego	43
1.5.1. Kontrofensywa państw centralnych i zajęcie Królestwa Polskiego	43
1.5.2. Niemieckie i austriackie władze okupacyjne	45
1.5.3. Aktywiści	46
1.5.4. Legiony na froncie wschodnim	46
1.5.5. Pasywiści	47
1.5.6. Akt 5 listopada 1916 r.	47
1.5.7. Polnische Wehrmacht	49
1.5.8. Kryzys przysięgowy	49
1.5.9. Rząd Jana Kucharzewskiego	50
1.6. Komitet Narodowy Polski	51
1.6.1. Roman Dmowski w Szwajcarii	51
1.6.2. KNP w Lozannie	51
1.6.3. Armia Polska we Francji	52

1.6.4. Orędzie prezydenta Woodrowa Wilsona z 8 stycznia 1918 r.	53
1.7. Wojska polskie w Rosji i konsekwencje pokoju brzeskiego	53
1.7.1. I Korpus Polski w Rosji	53
1.7.2. II i III Korpusy Polskie w Rosji	54
1.7.3. Pokój w Brześciu w 1918 r.	55
1.8. Polskie organy władzy u schyłku wojny	55
1.8.1. Rada Regencyjna	55
1.8.2. Naczelną Radą Ludową	58
1.8.3. Polska Komisja Likwidacyjna i Rada Narodowa Księstwa Cieszyńskiego	58
1.8.4. Rząd lubelski	60
1.9. Społeczeństwo polskie po I wojnie światowej	60
1.9.1. Zmiany demograficzne	60
1.9.2. Podziały narodowościowe i wyznaniowe	61
1.9.3. Zmiany w strukturze zawodowej	63
1.10. Straty wojenne w gospodarce na ziemiach polskich	64
1.10.1. Straty w przemyśle	64
1.10.2. Załamanie w rolnictwie	65
1.10.3. Katastrofa zaopatrzeniowa	65
1.10.4. Próby przeciwdziałania skutkom wojny w Królestwie Polskim	66
1.11. Oświata, nauka, kultura	67
1.11.1. Inteligencja	67
1.11.2. Szkolnictwo powszechne i średnie	68
1.11.3. Polskie szkoły wyższe	69
1.11.4. Odkrycia i wynalazki polskich naukowców	70
1.11.5. Literatura	71
1.11.6. Sztuki piękne	71
Rozdział 2. Polska odrodzona (1918–1922)	73
2.1. Od rządu Jędrzeja Moraczewskiego do Konstytucji marcowej	73
2.1.1. 11 listopada 1918 r.	73
2.1.2. Rząd Jędrzeja Moraczewskiego	74
2.1.3. Dekret z 22 listopada 1918 r.	76
2.1.4. Powołanie rządu Ignacego Paderewskiego	76
2.1.5. Sejm Ustawodawczy	79
2.1.6. Mała Konstytucja	81
2.1.7. Gabinet Leopolda Skulskiego	82
2.1.8. Rządy pozaparlamentarne	82
2.1.9. Konstytucja marcową	83
2.2. Układ sił politycznych w dobie kształtowania się II RP	86
2.2.1. Endecja	86
2.2.2. Ruch chrześcijańsko-demokratyczny	87
2.2.3. Konserwatyści	87
2.2.4. Ruch ludowy	88
2.2.5. Narodowy ruch robotniczy	89
2.2.6. Socjaliści	90
2.2.7. Komuniści	90
2.3. Ukształtowanie się granicy z Niemcami	92
2.3.1. Koncepcje federalistyczna i inkorporacyjna	92
2.3.2. Powstanie wielkopolskie	93
2.3.3. Polski obóz narodowy na Górnym Śląsku	97
2.3.4. Konferencja wersalska	99
2.3.5. Plebiscyt i powstania na Górnym Śląsku	102
2.3.6. Plebiscyt na Warmii, Mazurach i Powiślu	106

2.4. Konflikt z Czechosłowacją o Śląsk, Spisz i Orawę	107
2.4.1. Wojna polsko-czechosłowacka 1919 r.	107
2.4.2. Podział Śląska Cieszyńskiego	108
2.4.3. Spisz i Orawa	108
2.5. Granica wschodnia i wojna polsko-bolszewicka	109
2.5.1. Walki o Lwów	109
2.5.2. Wojna polsko-ukraińska 1919 r.	111
2.5.3. Walki na Litwie 1919 r.	113
2.5.4. Wojna polsko-bolszewicka 1919–1920	114
2.5.5. Bitwa warszawska	118
2.5.6. Bitwa nad Niemnem i walki na Wołyniu i Podolu	120
2.5.7. Wileńszczyzna	120
2.5.8. Pokój w Rydze w 1921 r.	121
2.5.9. Rozwiązanie sprawy Wileńszczyzny	123
2.6. Ukształtowanie się sojuszków polityczno-wojskowych	125
2.6.1. Sojusz polsko-francuski	125
2.6.2. Sojusz polsko-rumuński	126
2.7. Zjednoczone państwo polskie	127
2.7.1. Symbole jedności	127
2.7.2. Terytorium	127
2.7.3. Ludność	129
2.7.4. Administracja terenowa i odrębności regionalne	130

Rozdział 3. Demokracja parlamentarna (1922–1926) 134

3.1. Wybory do Sejmu i Senatu w 1922 r.	134
3.1.1. Rząd Antoniego Ponikowskiego	134
3.1.2. Kryzys rządowy	135
3.1.3. Wybory do Sejmu 1922 r.	136
3.1.4. Prezydent Gabriel Narutowicz	137
3.1.5. Stabilizacja polityczna	139
3.2. Rząd „Chjeno-Piasta”.	139
3.2.1. Pakt lanckoroński	139
3.2.2. Rząd Wincentego Witosa	140
3.3. Próba stabilizacji politycznej 1924–1926	142
3.3.1. Pozaparlamentarny rząd Władysława Grabskiego	142
3.3.2. Stabilizacja polityczna	142
3.3.3. Załamanie rządów parlamentarnych	143
3.3.4. Trzeci rząd Wincentego Witosa	145
3.4. Stronnictwa polityczne w dobie demokracji parlamentarno-gabinetowej	145
3.4.1. Prawica polska	145
3.4.2. Stronnictwa centrowe	148
3.4.3. Ruch ludowy	149
3.4.4. PPS	151
3.4.5. Komuniści	152
3.4.6. Mozaika polityczna	153
3.5. Mniejszości narodowe	154
3.5.1. Sprawa ukraińska	154
3.5.2. Białorusini	158
3.5.3. Litwini	160
3.5.4. Niemcy w Polsce	161
3.5.5. Żydzi polscy	163
3.6. Polska polityka zagraniczna	168
3.6.1. Po traktacie ryskim	168

3.6.2.	Rewizjonizm niemiecki	170
3.6.3.	Sojusznicy	173
3.6.4.	Konkordat	175
3.7.	Integracja państwa polskiego po I wojnie światowej	176
3.7.1.	Integracja administracji	176
3.7.2.	Samorząd terytorialny	177
3.7.3.	Ujednoczenie prawa i sądownictwa	180
3.7.4.	Kościół i wyznania	180
3.8.	Gospodarka odrodzonej Rzeczypospolitej	182
3.8.1.	Powojenna inflacja	182
3.8.2.	Reformy skarbowe i walutowe Władysława Grabskiego	184
3.8.3.	Inwestycje przemysłowe	186
3.8.4.	Komunikacja	190
3.8.5.	Reforma rolna	190
3.8.6.	Handel	193
3.8.7.	Kartelizacja	194
3.8.8.	Polityka społeczna	195
Rozdział 4.	Od zamachu majowego do II wojny światowej (1926–1939)	197
4.1.	Zamach majowy	197
4.1.1.	Od „obozu belwederskiego” do zamachu majowego	197
4.1.2.	Nowy rząd Wincentego Witosa	199
4.1.3.	Zamach majowy	201
4.1.4.	Bilans zamachu majowego	205
4.2.	Sanacja i opozycja parlamentarna 1926–1930.	206
4.2.1.	Pierwszy rząd Kazimierza Bartła	206
4.2.2.	Prezydent Ignacy Mościcki	206
4.2.3.	„Bartłowanie”	208
4.2.4.	Zmiany konstytucyjne – „nowela sierpniowa”	208
4.2.5.	Unifikacja prawa i sądownictwa	210
4.2.6.	Generalny Inspektor Sił Zbrojnych	211
4.2.7.	Kryzys polityczny jesienią 1926 r.	212
4.2.8.	Rząd Józefa Piłsudskiego	213
4.2.9.	Nieśwież	214
4.2.10.	Sanacja i BBWR	215
4.2.11.	Spory na lewicy	219
4.2.12.	Ludowcy	220
4.2.13.	Prawicowa opozycja	221
4.2.14.	Wybory do Sejmu i Senatu 1928 r.	224
4.2.15.	Opozycja polityczna w Sejmie RP II kadencji	226
4.2.16.	Centrolew	230
4.2.17.	Kongres Obrony Prawa i Wolności Ludu w Krakowie	233
4.2.18.	Drugi rząd Józefa Piłsudskiego	234
4.3.	Od wyborów „brzeskich” do uchwalenia Konstytucji kwietniowej	235
4.3.1.	Wybory „brzeskie” 1930 r.	235
4.3.2.	Proces brzeski	238
4.3.3.	Bereza Kartuska	239
4.3.4.	„Rządy pułkowników” w czasach kryzysu	240
4.3.5.	Reformy samorządowe	242
4.3.6.	Konstytucja kwietniowa	243
4.4.	Od maja 1935 do września 1939 r.	247
4.4.1.	Śmierć Józefa Piłsudskiego	247
4.4.2.	Następcy Marszałka	248

4.4.3.	Wybory 1935 r.	250
4.4.4.	Ignacy Mościcki i Edward Rydz-Śmigły	252
4.4.5.	Dekompozycja obozu władzy	254
4.4.6.	Wybory 1938 r.	258
4.4.7.	Rząd Felicjana Sławoja-Składkowskiego	258
4.5.	Opozycja polityczna w latach 30.	259
4.5.1.	Obóz narodowy	259
4.5.2.	Stronnictwo Ludowe	264
4.5.3.	Lewica	268
4.5.4.	Front Morges	272
4.6.	Polska polityka zagraniczna	274
4.6.1.	Kontynuacja i aktywizacja	274
4.6.2.	Konflikt z Litwą	276
4.6.3.	Stosunki polsko-radzieckie	277
4.6.4.	Nominacja Józefa Becka na ministra spraw zagranicznych	278
4.6.5.	Normalizacja stosunków z Niemcami	279
4.6.6.	Zbliżenie z Trzecią Rzeszą	284
4.6.7.	Międzymorze	285
4.6.8.	Monachium	287
4.7.	Spółcezeństwo II RP	289
4.7.1.	Stosunki demograficzne	289
4.7.2.	Struktura zawodowa	290
4.7.3.	Mniejszości narodowe	291
4.7.4.	Konflikt polsko-ukraiński	292
4.7.5.	Białorusini	296
4.7.6.	Mniejszość niemiecka	297
4.7.7.	Kościół katolicki	300
4.7.8.	Żydzi w Polsce	303
4.7.9.	Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny	307
4.7.10.	Kościół greckokatolicki	308
4.7.11.	Kościół ewangelicki	309
4.8.	Sytuacja gospodarcza Polski po 1926 r.	310
4.8.1.	Koniunktura lat 1926–1929	310
4.8.2.	Kryzys gospodarczy	311
4.8.3.	Plan Kwiatkowskiego i COP	314
4.8.4.	Polityka finansowa	316
4.8.5.	Inwestycje przemysłowe i komunikacyjne	318
4.8.6.	Zbrojenia	321
4.8.7.	Warunki materialne życia codziennego	323
4.9.	Edukacja i nauka	325
4.9.1.	Szkolnictwo powszechne i reforma jędrzejewiczowska	325
4.9.2.	Szkolnictwo wyższe	327
4.9.3.	Nauki humanistyczne	329
4.9.4.	Nauki matematyczne i przyrodnicze	332
4.10.	Kultura polska w niepodległej Rzeczypospolitej	333
4.10.1.	Zmiany kulturowe	333
4.10.2.	Literatura	335
4.10.3.	Teatr	340
4.10.4.	Muzyka	342
4.10.5.	Sztuka	343
4.10.6.	Kultura masowa	346
4.11.	Polska w przededniu wojny	355
4.11.1.	Propozycje niemieckie	355

4.11.2. Upadek Czechosłowacji	358
4.11.3. Gwarancje brytyjskie	359
4.11.4. Wystąpienie ministra Józefa Becka 5 maja	360
4.11.5. Pakt Ribbentrop-Mołotow	360
4.11.6. Przygotowania wojskowe	362
4.11.7. Sierpień 1939 r.	364
4.12. 20 lat niepodległej Polski	367
Rozdział 5. II wojna światowa (1939–1945)	372
5.1. Wojna obronna 1939 r.	372
5.1.1. Niemieckie plany wojskowe	372
5.1.2. Radzieckie plany wojskowe	375
5.1.3. Polskie plany wojskowe	376
5.1.4. Prowokacje niemieckie	379
5.1.5. Bitwa graniczna 1–6 września	380
5.1.6. Przystąpienie do wojny Wielkiej Brytanii i Francji	383
5.1.7. Bitwa nad Bzurą	384
5.1.8. Wojna ze Związkiem Radzieckim	386
5.1.9. Klęska Polski – wrzesień/październik 1939 r.	388
5.1.10. Starania o zachowanie ciągłości państwa polskiego	390
5.2. Polityka okupacyjna na obszarach wcielonych do ZSRR	392
5.2.1. Rozgraniczenie stref okupacyjnych	392
5.2.2. Wileńszczyzna	394
5.2.3. Administracja na obszarze okupacji radzieckiej 1939–1941	396
5.2.4. Polityka radziecka na obszarze okupowanym	397
5.2.5. Aresztowania i deportacje	399
5.2.6. Katyń	401
5.2.7. Współpraca radziecko-niemiecka	402
5.2.8. Stosunki polsko-ukraińskie	403
5.2.9. Postawy obywateli polskich wobec okupanta radzieckiego	404
5.2.10. Wkroczenie Niemców do strefy radzieckiej w 1941 r.	406
5.3. Niemiecka polityka okupacyjna	406
5.3.1. Sposoby i zakres okupacji	406
5.3.2. Polityka niemiecka na terenach wcielonych do Rzeszy Niemieckiej	408
5.3.3. Niemiecka Lista Narodowościowa	409
5.3.4. Wyszędlenia	411
5.3.5. Polityka niemiecka w GG	413
5.3.6. Codziennosc na terenach okupowanych	414
5.3.7. Eksterminacja narodu polskiego	416
5.3.8. Od getta do obozu zagłady – Żydzi pod okupacją niemiecką	421
5.4. Polskie Państwo Podziemne: życie polityczne, administracja cywilna, struktury wojskowe	425
5.4.1. Pierwsze struktury polityczne	425
5.4.2. Początki konspiracji wojskowej	427
5.4.3. Delegatura Rządu RP na Kraj	427
5.4.4. Komuniści	433
5.4.5. Kierownictwo Walki Cywilnej	438
5.4.6. Służba Zwycięstwu Polski – Związek Walki Zbrojnej – Armia Krajowa	439
5.4.7. Ruch narodowy	445
5.4.8. Konspiracja żydowska	447
5.4.9. Powstanie w getcie warszawskim	448
5.4.10. Postawy kolaboracyjne	449
5.5. Rząd polski na uchodźstwie	451

5.5.1. Powstanie i organizacja władz RP we Francji	451
5.5.2. Sojusze wojskowe	453
5.5.3. Przeniesienie rządu polskiego do Londynu	454
5.5.4. Układ Sikorski–Majski	457
5.5.5. W koalicji antyhitlerowskiej	460
5.5.6. Śmierć premiera Władysława Sikorskiego w Gibraltarze	461
5.5.7. Sprawa polska na konferencji w Teheranie	462
5.6. Udział Polaków w walkach na frontach II wojny światowej	463
5.6.1. Polskie formacje wojskowe we Francji	463
5.6.2. Polskie Siły Zbrojne	466
5.6.3. Armia Polska w ZSRR	470
5.6.4. II Korpus PSZ	471
5.6.5. Armia Polska w ZSRR w 1943 r.	472
5.7. Wyzwalanie ziem polskich	475
5.7.1. Działania militarne styczeń–sierpień 1944 r.	475
5.7.2. Stosunki polsko-ukraińskie – mordy na Wołyniu	475
5.7.3. Akcja „Burza”	478
5.7.4. PKWN	481
5.7.5. „Polska lubelska”	482
5.7.6. Powstanie warszawskie	485
5.8. Polska pod dyktando mocarstw koalicji antyhitlerowskiej	489
5.8.1. Rozmowy Stanisława Mikołajczyka w Moskwie	489
5.8.2. Konferencja w Jałcie	493
5.9. Ziemie polskie pod koniec II wojny światowej	494
5.9.1. Działania militarne styczeń–maj 1945 r.	494
5.9.2. Rząd Tymczasowy	496
5.9.3. Polskie Państwo Podziemne po klęsce powstania warszawskiego	496

Rozdział 6. Iluzja niepodległości (1945–1947)	498
6.1. Armia Czerwona i NKWD na ziemiach polskich	498
6.1.1. Armia Czerwona w „Polsce lubelskiej”	498
6.1.2. Armia Czerwona 1945–1947	499
6.1.3. NKWD w Polsce	501
6.1.4. Radzieckie obozy i deportacje	502
6.2. Komunistyczny obóz władzy	503
6.2.1. Konferencja moskiewska	503
6.2.2. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej	505
6.2.3. Partie koncesjonowane	507
6.2.4. Aparat bezpieczeństwa	513
6.2.5. Sądownictwo specjalne	516
6.2.6. System obozowy	518
6.3. Opozycja polityczna	520
6.3.1. Społeczeństwo wobec nowej władzy	520
6.3.2. Legalna opozycja polityczna: PSL i SP	524
6.3.3. Komitet Porozumiewawczy Organizacji Polski Podziemnej	527
6.3.4. Podziemie zbrojne	529
6.3.5. Kościół katolicki	534
6.4. Rząd Polski na emigracji	536
6.4.1. Cofnięcie uznania rządowi polskiemu	536
6.4.2. PSZ na Zachodzie	537
6.4.3. Rząd polski 1945–1947	539
6.5. Kampanie polityczne	539
6.5.1. Referendum	539

6.5.2. Wybory do Sejmu Ustawodawczego	542
6.6. Polska w nowych granicach – konsekwencje demograficzne i społeczne	545
6.6.1. Granice	545
6.6.2. Podziały administracyjne	550
6.6.3. Ziemie Odzyskane	551
6.6.4. Transfery ludności – wysiedleni, przesiedleni, repatriowani	552
6.6.5. Problem żydowski	558
6.6.6. Bilans wojennych i powojennych migracji	559
6.7. Odbudowa gospodarcza	560
6.7.1. Straty wojenne	560
6.7.2. Reforma rolna	561
6.7.3. Nacjonalizacja przemysłu	564
6.7.4. Izolacja gospodarcza	564
6.7.5. Plan trzyletni	565
6.7.6. Współzawodnictwo pracy i przymus pracy	567
6.7.7. „Bitwa o handel”	568
Rozdział 7. Stalinizm w Polsce (1948–1956)	570
7.1. Sowietyzacja życia politycznego i społecznego	570
7.1.1. Zimna wojna	570
7.1.2. Powstanie PZPR	572
7.1.3. Partie stowarzyszone	578
7.2. Od Rzeczypospolitej Polskiej do PRL	579
7.2.1. Mała konstytucja	579
7.2.2. Reforma administracji terenowej	581
7.2.3. Powstanie PRL	583
7.2.4. Bolesław Bierut	585
7.2.5. „Na froncie ideologicznym” – propaganda	587
7.2.6. Aparat bezpieczeństwa w latach 50.	590
7.2.7. Sądownictwo	592
7.3. Opór społeczny	594
7.3.1. Rozbicie struktur WiN	594
7.3.2. Procesy pokazowe	594
7.3.3. Likwidacja podziemia niepodległościowego	597
7.3.4. Kościół katolicki	598
7.4. Emigracja	603
7.4.1. Konsekwencje zimnej wojny	603
7.4.2. Dekompozycja rządu polskiego na emigracji	603
7.5. Gospodarka w służbie ideologii	606
7.5.1. Nowa wizja gospodarcza	606
7.5.2. Plan Sześćioletni	607
7.5.3. Załamanie gospodarcze	611
7.6. Polski Czerwiec i Październik 1956 r.	614
7.6.1. Odwilż	614
7.6.2. Poznański Czerwiec 1956 r.	616
7.6.3. Polski Październik 1956 r.	618
Rozdział 8. Polska Rzeczpospolita Ludowa po przełomie październikowym (1956–1970)	621
8.1. W socjalistycznym obozie	621
8.1.1. Stosunki polsko-radzieckie	621
8.1.2. Polskie inicjatywy dyplomatyczne	625
8.1.3. Problem niemiecki	627

8.2. Władza i opozycja	631
8.2.1. PZPR w latach 60.	631
8.2.2. Rewizjoniści, „partyzanci” i „technokraci”	633
8.2.3. „Ludowa demokracja”	636
8.2.4. Służba Bezpieczeństwa	640
8.2.5. Reformatorzy systemu	641
8.2.6. „Komandosi”	645
8.2.7. Opozycja katolicka	648
8.2.8. Kościół katolicki a władza	650
8.2.9. Milenium	655
8.2.10. Marzec 1968 r.	656
8.2.11. Opozycja po Marcu 1968 r.	665
8.2.12. Grudzień 1970 r.	666
8.3. Zmiany społeczne w latach 60.	668
8.3.1. Procesy demograficzne	668
8.3.2. Narodowości i wyznania	670
8.3.3. Materialne warunki życia	674
8.3.4. Ideologizacja życia społecznego	681
8.4. Gospodarka planowa	683
8.4.1. Nowy model gospodarczy	683
8.4.2. Finanse PRL	686
8.4.3. Przemysł	687
8.4.4. Rolnictwo	691
Rozdział 9. Dekada Edwarda Gierka (1970–1980)	694
9.1. Otwarcie na świat	694
9.1.1. Normalizacja stosunków Polska–RFN	694
9.1.2. Polska polityka zagraniczna w dobie odprężenia	695
9.1.3. ZSRR i blok wschodni	697
9.2. Nieudana próba modernizacji systemu władzy	699
9.2.1. Próba zmian systemowych	699
9.2.2. Obóz władzy	701
9.2.3. Administracja rządowa	704
9.2.4. Reforma administracji terenowej	706
9.2.5. Nowa fala ideologizacji	709
9.3. „Druga Polska” – nowa polityka gospodarcza i społeczna	711
9.3.1. Reforma gospodarcza	711
9.3.2. Modernizacja	713
9.3.3. Zmiany społeczne	715
9.3.4. Kryzys 1976 r.	720
9.4. Opozycja lat 70.	723
9.4.1. Stosunki państwo–Kościół	723
9.4.2. Jan Paweł II	725
9.4.3. KOR	726
9.4.4. ROPCiO	729
9.4.5. NOWA	731
9.4.6. Wolne Związki Zawodowe	731
9.4.7. Odrodzenie emigracji politycznej	732
Rozdział 10. „Solidarność” i rozpad systemu komunistycznego (1980–1989)	734
10.1. NSZZ „Solidarność” i komunistyczna władza 1980–1981	734

10.1.1. „Regulacja” cen	734
10.1.2. Strajki lipcowe	736
10.1.3. Strajki sierpniowe na Wybrzeżu	737
10.1.4. Porozumienia sierpniowe	740
10.1.5. Nowa ekipa rządowa	741
10.1.6. NSZZ „Solidarność”	742
10.1.7. Wojciech Jaruzelski	745
10.1.8. Konfrontacja	748
10.2. Stan wojenny	749
10.2.1. Przyczyny	749
10.2.2. 13 grudnia 1981 r.	751
10.2.3. Strajki grudniowe	753
10.2.4. Izolacja międzynarodowa	755
10.2.5. Opór społeczny	756
10.2.6. Dylematy władzy	759
10.2.7. PRON	761
10.2.8. Zniesienie stanu wojennego	762
10.3. Stracone lata 80.	763
10.3.1. Marazm władzy	763
10.3.2. Zbrodnie systemu	765
10.3.3. Próby przełamania impasu politycznego	766
10.3.4. Nastroje społeczne	768
10.3.5. Załamanie gospodarcze	771
10.4. Załamanie systemu komunistycznego w Polsce	774
10.4.1. Imperatyw zmian	774
10.4.2. Przełom 1988 r.	777
10.4.3. Okrągły Stół	780
10.4.4. Wybory 1989 r.	781
10.4.5. Rząd Tadeusza Mazowieckiego	782
10.4.6. Plan Balcerowicza	783
Rozdział 11. Oświata, nauka i kultura w Polsce Ludowej	785
11.1. Oświata i nauka	785
11.1.1. Szkolnictwo powszechne	785
11.1.2. Szkolnictwo wyższe	789
11.1.3. Organizacja nauki	792
11.1.4. Nauki humanistyczne i społeczne	797
11.1.5. Nauki matematyczno-przyrodnicze	802
11.2. Kultura w Polsce Ludowej	806
11.2.1. Zmiany kulturowe	806
11.2.2. Literatura	808
11.2.3. Teatr	813
11.2.4. Muzyka	816
11.2.5. Architektura	817
11.2.6. Sztuki plastyczne	820
11.3. Kultura masowa	825
11.3.1. Film	825
11.3.2. Radio i muzyka rozrywkowa	830
11.3.3. Telewizja Polska	832
11.3.4. Sport	834
11.4. Dziedzictwo Polski Ludowej	836

Rozdział 12. Rzeczpospolita Polska 1990 r.	840
12.1. Pluralizm polityczny	840
12.2. Droga do Europy	842
12.3. III Rzeczpospolita	842
Tablica synchroniczna	845
Bibliografia	906
Indeks osób	934
Indeks nazw geograficznych	978
Spis map.	990
Spis tabel	991